

Bladet

Nr 4 - 2008

Västmanlands Spelmansförbund

Hej igen!

Så här på sluttampen av året börjar man så smått summera. Ett av de projekt vi jobbat allra mest med är Låtverkstad Västmanland, dvs. ett antal återkommande tillfällen för våra unga spelmannsvänner att få mötas och spela samman under sakkunnig ledning. I år har Carina Normansson, Emma Gunillasson och Folke Dahlgren, svarat för låtutlärningen. Skickliga pedagoger allihop och fina förebilder för ungdomarna! Vid den senaste träffen hade lokalen, Westerqvarn i Mölnatorp, välvilligt ställts till förfogande av restaurangägaren Sigvard Eriksson. Det är vi mycket tacksamma för, och vi har också löfte om att få använda den utmärkta lokalen även för år 2009. Westerqvarn kan bli ett kanonbra centrum för vår låtverkstad. Vi jobbar nu på för att få ekonomiska möjligheter att driva låtverkstaden vidare år 2009, och det ser lovande ut....

Precis i skrivande stund når mig beskedet att en av våra allra finaste spelmän, riksspelmannen på klarinett Lars Malmberg, avlidit. Vi är många som kommer att sakna spelmannskamraten Lars och tycker oss ha haft tur som fick förmånen att lära känna honom, lyssna till honom och spela med honom. Tack Lars!

Till sist vill jag tacka er alla för det gångna året och önska er en God Jul och ett Gott Nytt År! / Kjell

Folkmusikfest med drag – briljant uppvisning!

Lördag 4 oktober var det folkmusik för hela slanten i Klackbergsgården. Trots höstrusket kom femtioåttio spelmän för att musicera tillsammans och det hann bli midnatt innan det sista stråkdraget drogs.

Gungande allspel, briljanta uppspel, god middag, buskspel och dans. Ja, så skriver Margaretha Eriksson i Fagerstaposten onsd. 8 oktober.

Eva Tjörnebo, känd vissångare, ledde en tre timmars viskurs med ett gäng som sedan också medverkade under eftermiddagens framträdanden.

Under eftermiddagen medverkade medlemmar ur anrika Norbergs spelmannslag. Från Falu spelmannslag anslöt också ett spelglatt gäng som även spelade till dans under kvällen, jättetrevligt. Likaså hade delar av Svansbolaget rest norrut till Klackberg för att busk- och dansspela och mingla runt. Munspelsspelande Lasse Eriksson hade färdats från Sandviken och framträdde med några mycket rytmiska låtar. Olle Åberg, Norberg, spelade solo en mycket vacker låt efter Hans Brimi, Norge. Detlev Briese, Riddarhyttan, spelade lyhört till dans.

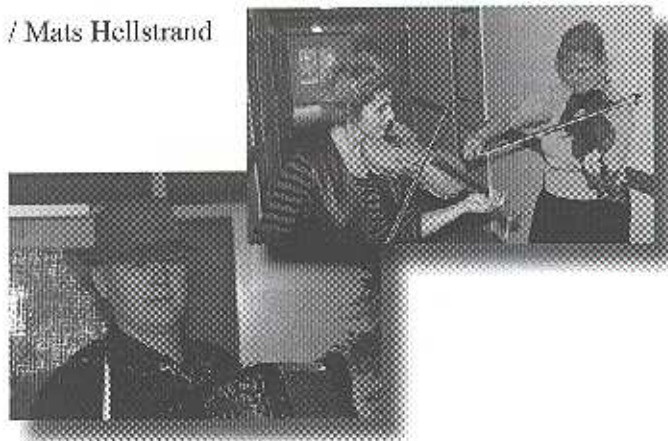
Karbenninggruppen Trolska, med Majja Neverland, Olle Westin och Mats Hellstrand, deltog med bosoki, dragspel, fiol och sång.

Några ur Falugänget tillsammans med forne ledaren Carina Normansson inbjöds att spela under vallhundSM-tävlarmiddagen (SM gick i Karbenning samma helg) på Klackberg och hann med detta gästspel mitt i allt annat.

Mycket trevligt var det, och framåt midnatt, efter trevligt jammande i puben, kroknade de sista entusiasterna för denna gång.

Arrangörer var Västmanlands spelmannsförbund och WestMannaFolk, som också medverkade under eftermiddag och kväll.

/ Mats Hellstrand

[WestMannaFolk]

WestMannaFolk på besök i Östergötland och Uppland

WestMannaFolk tog sig för att i år göra ett besök på Linköpings Folkmusikfestival den 10 – 11 oktober. Festivalen var lokaliserad till Folkets Park som har ett halvdussin större och mindre lokaler för dans och framträdanden. Vi hade blivit lovade två spelningar, dels spel till dans på Rotundan lördag kväll, dels en konsert i puben natten till söndag.

De flesta av oss reste ned redan på fredagen för att få tillfälle att ta del av hela festivalprogrammet och bekanta oss med lokalerna. Bland spelmän och grupper som framträdde fredag kväll kan nämnas vokalgruppen Kongero, Gävleborgs Ungdoms Folkband GUF, Nordic & Kersti Ståbi och Östblocket. På fredagkvällen genomfördes dessutom Studentspelmannslags-VM med vår konstnärliga ledare Carina Normansson i domarjury. Stockholms Studentspelmannslag Sonus vann tävlingen.

Lördagens för- och eftermiddag kunde man ägna åt deltagande i verkstäder av olika slag. Både dans, sång och låtspel fanns att välja bland. Också här fick Carina ta ett ansvar som ledare för en verkstad. Bland övriga kan nämnas Thuva Härdelin, Kersti Ståbi, Jonas Knutsson och Pelle Björnlert. Framåt kvällen tog konserter och dansspelningar vid igen. Klart hörvärda (av dem undertecknad hade tillfälle att lyssna till) var Jonas Knutsson & Horn Please – svängigt låtspel på saxofoner, delvis med jazzinslag, Jeanette Eriksson och Thuva Härdelin, ett antal representanter för Eric Sahlström Institutet – den nyligen korade riksspelmanen Josefin Paulson deltog här, Mats Edén och så Carina.

WestMannaFolk fick som sagt spela först till dans på Rotundan och därefter, på småtimmarna, i puben. Väldigt trevligt! Publiken verkade också trivas med oss. Den sena spelningen var kanske inte så välbesökt – vi var betydligt flera på scenen än de nedanför, men vad gör det? Bara man "ger järnet" och släpper inspirationen fri är det alltid roligt att spela, oavsett antalet personer som lyssnar.

Som helhet var besöket i Linköping väldigt lyckat. Vi hoppas alla att få tillfälle delta vid flera upplagor av Linköpings Folkmusikfestival.

Bara knappt två veckor senare hälsade vi på hos Eric Sahlström Institutet i Tobo och spelade ett konsertprogram och, efter fikapaus, till dans. Stor och väldigt trevlig publik med många spelmän från trakten.

Tyvärr kunde denna gång vår fenomenala komppsektion inte delta, så vi fick klara oss utan gitarr, bas och piano, men det gick riktigt bra ändå.

Vi rekommenderar varmt ett besök i Tobo. Jag tror man har offentliga framträdanden där varannan torsdag.

/ Lars Englund

LÅTVERKSTAD VÄSTMANLAND

Den 15 november genomfördes åter en Låtverkstad. Denna gång var det Emma Gunillasson och Folke Dahlgren som var ledare. 12 ungdomar från länet hade anmält sitt intresse. Det var ungdomar som spelade fiol, nyckelharpa, gitarr och bas. Vi fick vara på Westerqvarn utanför Kolbäck. Det är en gammal kvarn som har en otroligt mysig atmosfär. Servicen vi fick var i högsta kvalité med fika fint uppdukat på förmiddagen och eftermiddagen. Lunchen serverades i restaurangen där det var bordsservering på vita dukar. Kursledarna lärde ut ett flertal låtar med både andrastämna och gitarrkomp. Detta utfördes på ett mycket bra och pedagogiskt sätt. När dagen var slut så spelade man in det man lärt sig. Det lät mycket bra och man skulle gärna kunna visa upp det för en publik.

/ Ann-Britt Sommer

Från Malmabergs horisont

Året rullar på med en förfärande fart. Tänka sig att vi snart har nyår igen. Som spelman märks det på att det blir flera speltillfällen än vanligt. Närmast så har vi vintermarknaden på Vallby friluftsmuseum. Helgen efter, det blir den 6:e december, är det dags för vår vinterstämma på biblioteket. Det ryktas att det kan bli en större anslutning i år än det brukar vara. Intresset för folkmusik är inte vad man skulle önska i Västerås. Det är ju en mycket stark konkurrens när det gäller musik jazzen är stark och det är ju trevligt och även klassisk musik har en glädjande stor publik. Vi har lite spelningar men förmodligen är det pengabrist som gör att speltillfällena blivit färre.

Västerås Spelmannsgille är ju etablerat sedan många år och vi knegar på allt vi kan. Vårt motto får bli "Håll musiken igång".

Hoppas vi ses snart önskar Bo spelman.

Projektet: "En smak av Västerås och Västmanland" – ett kulturutbyte Sverige/Kroatien

Det började med att vi, gruppen Tillsammans, dvs tio dans-, spel- och sångglada människor från Västerås med omnejd blev inbjudna att vara med om en festhögtid i april 2007 strax utanför Split i Kroatien. Den resan var helt fantastisk och rent ut sagt oförglömlig för oss alla. Väl hemkomna beslöt vi oss snabbt för att bjuda tillbaka. Vi måste ju visa dem vårt land och våra seder.

Vi funderade och kom fram till att det perfekta tillfället var helgen före midsommar och en vecka framåt 2008. När vi själva var i Kroatien träffade vi visserligen på ett lokalt danslag men dem fick vi inte så mycket kontakt med. Det vi däremot hörde och såg i alla möjliga sammanhang var klapamusiken och -sångarna. Vi fick kontakt med tre olika klapagrupper, ca åtta män som sjunger flerstämmiga sånger om livet, vinet, kvinnorna och kärleken. Helt underbart vackert! Därför kändes det helt självklart att bjuda hit en grupp klapasångare och att börja vår färd genom Västmanland i Skinnskatteberg och Körstämman 2008 samt därefter fara så sakteliga genom bygden till midsommar i Västerås.

Planerna tog fart och vi beslöt att bilda en förening. Den 8 oktober 2007 såg Kulturföreningen Tillsammans dagens ljus. Vi planerade, diskuterade, gjorde budget, sökte bidrag och sponsorer mm. Hela hösten/vintern/våren var en hektisk och värre skulle det bli ju närmare 12 juni, ankomstdagen, vi kom. Vi tog emot dem, två kvinnor och åtta män, med en festmiddag med svenska smaker som bl a grillad svensk fisk, potatissallad, kalvdans, hjortronsylt och svagdricka. Kvällen blev fylld av glädje, sång, mat, musik och dans. Redan andra dagen var det dags att fara upptill Skinnskatteberg. Gruppen Klapa Porat skulle medverka vid tre konserter. Den första konserten var själva invigningskonserten då man sjöng en kroatisk sång tillsammans med S:t Davidkören i Skinnskatteberg. Vid midnatt hade Klapa Porat en egen konsert i kyrkan och den var helt sagolik. Tyvärr var det inte så många som orkade vara uppe vid den tiden. Sista framträdandet var på lördagen under konserten på Herrgårdsängen.

På söndagen började vår historiska resa – en resa i järnets tecken. Våra minibussar förde oss då först till Röda Jorden i Ridderhyttan där Sveriges första järnframställning ägde rum före Kristi födelse. Vägen gick sen till Galleri Astley i Uttersberg där vi också fick en guidning. På eftermiddagen checkade vi in på Vandrarhemmet Kolarbyn utanför Skinnskatteberg. Det var mycket lyckat trots knotten! Att ungås i skogen, hugga ved, göra eld, vakta eld, hämta vatten – det pågick en febril verksamhet i skogen. Denna kväll gjorde alla i ordning sitt eget grillspett bestående av grönsaker och vilt samt till dessert – färska jordgubbar. Mmmmm... Vi fick besök av Bertil Ohlsson från Skinnskatteberg som sjöng och spelade västmanländska sånger för oss. Mycket sång, spel och dans vid lägerelden till långt in på natten blev det. Ett besök på Kolarbyn rekommenderas varmt, läs mer på www.kolarbyn.se. Efter en natt i kolarkoja i skogen smakar en ekologisk vildmarksfrukost alldeles fantastiskt. Vid frukosten naturligtvis mer spel och sång som ledde till en spontan inbjudan att spela och sjunga vid Vandrarhemmet Bornörpet. Spontankonserten föll väl ut och alla var nöjda och glada när vi fortsatte vår historiska resa mot Nya Lapphyttan i Norberg och järnframställningen på medeltiden.

Till slut nådde vi målet för måndagen - Ängelsberg. Innan incheckning på vandrarhemmet Tallbacka fick vi en guidad tur i järnframställningens på världsarvet Engelsbergs bruk. Tisdag förmiddag ägnades åt sista anhalten i vår historiska resa nämligen ett studiebesök på dagens verksamma industri, rörföretaget Rukkii AB i Virsbo.

Så höll vi på och umgicks både dag och natt. Vi besökte galleriet i Virsbo, paddlade kanot på Strömsholms kanal och hade lekstuga på kvällen i glada vänners lag.

Onsdagen var lugn till en början. På kvällen skulle vi, Klapa Porat och Tillsammans ha en gemensam konsert i ladan på Skantzén i Hallstahammar. Vädret var vackert och konserten blev lyckad. Det blev en konsert med sång, spel och dans i vänskapens tecken. Efteråt inbjöds alla närvarande, även all publik, till kroatisk fest i den kroatiska föreningen Zagrebs lokaler i Hallstahammar. Fantastisk mat, sång, vänskap, dans, broderskap, spel, värme..... En oförglömlig kväll!

Fredag – midsommarafton i Västerås! I strålrande vackert väder spelade och sjöng Klapa Porat på Vallby friluftsmuseum, spontan dans uppstod och konserten var mycket uppskattad av den fantastiska publiken. Naturligtvis bjöd midsommaren på en skvätt regn, små grodorna och sill. Allt detta fick våra vänner prova på.

Veckan började lida mot sitt slut. Alla var nöjda och glada men trötta. De sista timmarna under packandet var stämningen lite dämpad. Alla följdes åt till flygplatsen där det blev många kramar och tårar. En helt fantastisk "vecka" var till ända och vi hade fått vänner för livet. Kan sammanfattas med "att tillsammans i möte med andra lära känna, se och beröra varandra genom att spela, sjunga och dansa oss en glädje"

/ Ingela Ader, Västerås
Sekreterare i Kulturföreningen Tillsammans

*Kulturföreningen Tillsammans består av:
Mats Forsell, Lars Englund, Gunnel Branzell, Gunnar Rosén,
Leif Sandberg, Sara Berg, Folke Dahlgren, Rolf Söderman och
Ingela Ader alla Västerås samt Ida Branzell Rosén och Henrik
Säfvestad, Rammäs och Lisa Rosell, Falun.*

Viltstråk på konserthuset

Foto: Maria Skoog

Den 23 november spelade Viltstråk på konserthuset. Det var Salas musikliv som hade konsert denna eftermiddag. Viltstråk fick vara först ut på scen. Gruppen inledde med musik redan ute i foajén. Sedan tågade de in i salen till Äppelbo gänglåt iklädda folkdräkter dagen till ära. Detta skedde under ledning av Nia Kuoppala. Det spelades sedan låtar både på hel grupp och på mindre grupp. Nervöst och spännande för de mindre deltagarna och en spelmans erfarenhet rikare.

/ Ann-Britt Sommer

Jag har haft en date med Eva Tjørnebo

Den 4:e oktober var det folkmusikfest på Klackbergsgården.

Det var där man kunde träffa Eva Tjørnebo.

Det är en riktig höjdare att få sjunga med en så framstående vistolckare.

Vi sjöng en kärleksvisa

en vallvisa en födelsedagsvisa en skämtvisa från Finland och en dryckesvisa från Skåne.

Det ovanliga med Eva Tjørnebo är hennes sätt att bjuda på sig själv. Det gör hon på ett oefterhärmligt sätt. Jag tycker om visor de innehåller så många ting och jag brukar lyssna så ofta tillfälle ges. Vill därför tacka Eva Tjørnebo för en mycket underhållande och trivsamt kurs.

/ Bosse Eriksson.

MARKNAD PÅ VALLBY

Första Advent innebär julmarknad på Vallby. Det brukar också betyda att Västerås spelmansgille får ett speltillfälle. Så var även fallet i år. Vi hade turen att få spela redan klockan 12. Vid den tiden brukar publiken räcka till även för musik-lyssning och publik är ju nåt som vi vill ha. I det fallet är vi lika aporna på Skansen. Det vackra vintervädret vi hade för en vecka sedan hade tyvärr förbytts i ett regnigt och lerigt slask men Vallby har en trogen och tålig publik som ställer upp i alla sorters väder som vår Herre hittar på. Näväl Spelmansgillet, under ledning av Ingegerd Iversen, spelade igenom sitt program med folkmusik och julsånger och gjorde allt vi kunde för att få till julstämning i denna första advent. Efter spelningen som tog ungefär 45 minuter bjöd Vallby på kaffe och macka. Ett uppskattat inslag i vintermörkret. Vi tackar för oss och kommer gärna igen när det blir tillfälle.

/ Bo.spelman

TILL MINNE - LARS MALMBERG

En klarinett har tystnat!

Med vemod i sinnet skriver jag dessa rader. Lars Malmberg har avlidit. Jag träffade Lars första gångerna på 80-talet när jag åkte till spelmansstämman på Väsby Kungsgård i Sala. Han tog kontakt med mig och ville gärna spela. Jag kände att han tyckte om unga människor och spelade gärna med dem. Jag har därefter träffat honom då och då på spelmansstämmor. För ett antal år sedan fick jag komma med i Järby spelanslag. Där var Lars en av spelmännen. Han hade en självklar säkerhet i sitt spel där han växlade mellan att spela melodi och att ta en andrastämna.

Jag skrev om Lars i Bladet för ungefär ett år sedan. Då fyllde Lars 80 år. Han berättade då att han köpte sig en klarinett vid 15-års ålder. Han började sedan spela gammal dansmusik, spela i blåsorkester och i underhållningsensemble. Han började spela folkmusik på 80-talet och byggde sig en nyckelharpa. Han började då även spela folkmusik på klarinetten och 1991 blev han riksspelman.

Lars har varit en aktiv spelman in i det sista. Han berättade att han övade en halvtimme varje dag för att hålla nivån uppe. Vi hade telefonkontakt då och då och vi spelade på torget i Sala nu i höst tillsammans med Gunnar Liss. Gunnar och Lars har spelat ihop i många år och deras musik var mycket finstämd och samspelt.

Jag saknar musiken och kommentarerna från Lars. När vi övade i spelanslaget och vi nyckelharpor exempelvis började spela Trettondagsmarschen eller något annat i A-dur så brukade Lars säga att: "Det där var en ful låt." A-dur blev lite för besvärligt att spela på en B-klarinett.

Tack för alla spelmansminnen.

/ Ann-Britt Sommer

WORK

– Ett nytt spännande projekt på Västerås kulturskola.

En ny orkester – WORK – Världsmusikorkester startade i september i Västerås kulturskola!

Konceptet är det samma som i spelmansrörelsen. Plocka fram traditionella låtar – lär in på gehör med noter som stöd hemma – musiken och stämmor växer fram när vi övar och alla är delaktiga, med viss styrning – spelglädje och rytm är viktigast i framförandet.

De flesta är musikelever från 12 års åldern och uppåt, några är musiklärare och resten gubbar och tanter upp till min ålder (63).

Musiken och även några musikanter är från olika länder, så inslag av exotiska instrument finns med. I övrigt en salig blandning av strängar, blås och trummor.

Vad sägs om arabiska "Dadelträdet", vevliré från Frankrike, sigens polka från Ukraina, turkisk/makedonsk låt tillsammans med Sparvens polska från Sörmland!

Musikalisk ledare är Pontus Estling, musiklärare och riksspelman. Pontus spelar medryckande och är en hejare på bl.a. klarinett och säckpipa. Han finns med i olika spelgrupper, bor i Uppsala och pendlar hit.

Jag gillar upplägget och följer med spänning de ungas entusiasm i ett självvalt spelande där allt är möjligt. Tänker vara med så mycket jag kan och orkar med nyckelharpan eftersom jag är inbjuden.

Förresten, lördagen den 29 november uppträdde vi, redan för tredje gången. På i konserthuset i Västerås – världsmusikdagarna.

/ Per Torelli

KOM IHÅG!

Allt material du tycker kan passa i Bladet skickar du till redaktören: claes-goran@klockar.com. Text och gärna bilder välkomnas!

Mvh / Claes-Göran Klockar

Kalendarium

Lördag 10 januari 13.00

Spelmansstämma Köpings museum

Efter publiksuccén i år (170 personer kom spelade och lyssnade) återkommer spelmansstämman på Köping Museum första söndagen efter trettondagen som traditionen bjuder. Välkommen!

Lördag-Söndag 25-26 april

SSR:s årsstämma 2009

på Snäckhagens Stugor i Visby.

Vi startar redan på lördag morgon med seminarier, diskussioner och föredrag, själva årsstämman blir på lördag eftermiddag, som vanligt fest på lördag kväll.

På söndag förmiddag ordnar Gotlands spelmansförbund låtutlärnin g och Visby-rundtur.

Vi ses på Gotland om inte förr!

/ Stig Hellemarck

INSTRUMENTFÖRSÄKRING

Har du sett till att försäkra dina instrument ännu? Om inte är det en god idé att göra det. Sveriges Spelmäns Riksförbund har för sina medlemmars räkning förhandlat fram väldigt förmånliga villkor med fullt rimlig premie och låg självrisk.

Hör av dig till Lars Englund, 021-13 53 06 eller lars.englund1@comhem.se, så ordnar vi saken alldeles smärtfritt.

KAPELL FAGRELL

För några år sedan fick Tomas Fagerberg en spelning till kör och frågade mej om jag kunde vara med, eftersom temat var folklig musik.

Det fungerade bra så vi fortsatte repetera in låtar och fick fler spelningar. Tomas gör stämmor och även många av våra låtar. Han letar också upp lämpliga låtar av de västmanländska som inte är så ofta spelade numera.

Duo Fagrell blev arbetsnamnet och vi började pröva olika instrumentkombinationer med det vi har. Klarinett, flöjter, durspel och gitarr resp. nyckelharpor, oktaviol, fiol, mandola och mandolin. Även sång har förekommit.

När spelmansförbundet tog fram senaste skivan, utökades duon med Tomas bror, Anders på bas och gitarr. Vi blev Kapell Fagrell och alternerar nu beroende på spelningarnas storlek.

Det här året har varit framgångsrikt med sådär nio spelningar i kyrkor, på bröllop, i föreningar och egna konserter. Det ena ger det andra och det är roligt att vår spelmansmusik uppskattas.

/ Per Torelli.

Bladet via e-post?

Skulle du föredra att i framtiden få Bladet via e-post i stället för på papper? I så fall, skicka ett meddelande till lars.englund@tele2.se. De som inte hör av sig med ett sådant besked kommer självklart att få pappers-Blad alldeles som hittills.

Västmanlands Spelmansförbund - www.vsf.u.se

Ordförande	Kjell Wahlberg	021 - 18 55 13
V. ordförande	Per Torelli	021 - 35 88 69
Kassör	Lars Englund	021 - 13 53 06
Sekreterare	Ann-Britt Sommer	0224 - 192 14
V. Sekreterare	Olle Westin	
Suppleant	Bo Eriksson	
Suppleant	C-G Klockar	021 - 13 05 00

Låtkommitté Kjell Wahlberg, Majja Neverland och Carina Normansson
Suppleant Linda Jansson

Bladet

Redaktör: Claes-Göran Klockar
Ansvarig utgivare : Kjell Wahlberg

Artiklar, tips, debattinlägg, uppgifter till kalendariet, ja överhuvudtaget allt som rör oss spelmän skickas till: claes-goran@klockar.com

Nästa nr: 16 februari 2009, manusstopp: 2 februari.